FOR Freedom AND Justice...

AMERIŠKA DOMOVINA

AMERICAN HOME

AMERICAN IN SPIRIT
FOREIGN IN LANGUAGE ONLY

Serving Chicago, Milwaukee, Waukegan, Duluth, Joliet, San Francisco, Pittsburgh, New York, Toronto, Montreal, Lethbridge, Winnipeg Denver, Indianapolis, Florida, Phoenix, Ely, Pueblo, RockSprings

SLOVENIAN MORNING NEWSPAPER

NO. 174

CLEVELAND, OHIO, MONDAY MORNING, NOVEMBER 21, 1977

LETO LXXIX. — Vol. LXXIX

Angleški gasilci se jezijo na Callaghana

Po poročilu notranjega ministrstva je bilo od ponedeljka, ko so gasilci štrajk začeli, pa do sobote 2,280 slučajev, ko so vojaki in mornarji nadomeščali gasilce. Doslej še ni prišlo do kake večje požarne nesreče in tudi ne do kake izgube življenj.

LONDON, Vel. Brit. — Kakih 300 štrajkujočih gasilcev je kričalo nad predsednikom vlade Jamesom Callaghanom, ko je ta obiskal neko šolo v South Wallesu v mestu Cardiff "Ven! Ven!"

Gasilci so začeli štrajkati v začetku tedna, ko je vlada odklonila njihovo zahtevo po povišku plač za 30% in vztrajala na 10%, ki jih je postavila za vodilo v svojem boju proti inflaciji. Gasilci štrajkajo po vsej Veliki Britaniji, njihovo službo pa opravljajo za to za silo izvežbane enote armade, vojne mornarice in marinov.

James Callaghan je demonstrantom dejal, da bi jim 10% poviška dvignilo tedenske plače na $129.60, ko je v Cardiffu veliko ljudi, ki zaslužijo dosti manj.

Škotska in Wales dobila samoupravo

Britanski parlament, ki je v letošnjem februarju odklonil podelitev samouprave škotski in Walesu je pretekli teden to odobril.

LONDON, Vel. Brit. — Vlada je pretekli teden dosegla v parlamentu večjo zmago, ko ji je uspelo dobiti trdno večino za svoj predlog o samoupravi za Škotsko in Wales. Vladin predlog je bil izglasovan v razmerju 313:287, torej z večino 26 glasov. V preteklem februarju je tak predlog izgubil z večino 23 glasov. Vsekakor velika sprememba v odnosu sil v parlamentu v tem vprašanju v teku 9 mesecev.

Sprejem predlogov o samoupravi Škotske in Walesa pomeni začetek preurejanja Velike Britanije v federativno državo iz centralistične. Doslej je imela večjo samoupravo samo Severna Irska, pa jo je začasno izgubila, ko je prišlo do izgredov in bojev med katoličani in protestanti v obsegu, ki meji že na državljansko vojno.

Škotska bo dobila večje samoupravne pravice kot Wales, nobena od obeh novih samouprav pa ne bo smela preko svojih krajevnih parlamentov nalagati davke. To pravico si je zadržal britanski parlament.

Hrana se bo dalje dražila

WASHINGTON, D.C. — Poljedelsko tajništvo napoveduje, da bo cena hrani na drobno tekom prihodnjega leta rastla na letni ravni 4-6%. Te napovedi so običajno prenizke. Tako so za letos napovedovali rast cen hrane od 3-5%, sedaj pa priznavajo, da bo povprečna rast v letu 1977 nekako 6.5%.

Vremenski prerok

Oblačno z dežjem in nato z naletavanjem snega. Najvišja temperatura okoli 40 F (6 C).

Novi grobovi

Frances Godec

V 66. letu starosti je preteklo soboto umrla v St. Alexis bolnici Frances Godec, rojena Vene, živeča na 2516 Queenston Avenue, Cleveland Heights, vdova po leta 1975 umrlem možu Franku, mati Elaine Kral in Gerolda, 6-krat stara in enkrat prastara mati, sestra Josephine Rakar in Caroline Plute. Rojena je bila v Newburghu, kjer so njeni starši vodili znano mlekarno. Pogreb bo iz Ferfolia pogrebnega zavoda na 5386 Lee Road, Maple Heights, v sredo ob 8.30 zjutraj, v cerkev sv. Lovrenca ob 9. uri, nato na pokopališče Kalvarija.

Anton Traven

Na domu svoje hčerke Anne Swaney v Bensonvillu, Ill., je po dolgi bolezni umrl 89 let stari Anton Traven, p.d. Gabrov Tone iz Vodic na Gorenjskem, od koder je prišel v ZDA leta 1912, preje živeč v Newburghu, zaposlen skori 35 let do leta 1953, ko je stopil v pokoj, kot livar v Meech Avenue livarni, mož Anne, roj. Zagar, umrle leta 1973, oče Maksa, Cyrila, Anne Swaney in Antonie Zobec, 6-krat stari oče, 2-krat prastari oče, brat Marije Bizjak (Zapoge v Slov.). Pokojnik je bil član ADZ št. 34, SNPJ št. 139 in ABZ št. 160. Pogreb bo iz Želetovega pogrebnega zavoda na E. 152 St. v sredo dopoldne ob 10. na Knollwood pokopališče. Na mrtvaškem odru bo jutri zvečer od 6. do 9.

Brežnjev odlikovan

MOSKVA, ZSSR. — Sovjetska akademija znanosti je podelila Leonidu I. Brežnjevu, predsedniku ZSSR in glavnemu tajniku Sovjetske KP, zlato medaljo Karla Marxa, svoje najvišje odlikovanje, za uspehe pri uvajanju marksizma-leninizma in pri delu za svetovni mir.

Državni tajnik potuje v Južno Ameriko

WASHINGTON, D.C. — Državni tajnik Cyrus Vance bo odpotoval v nedeljo v Južno Ameriko. Prvotno je nameraval obiskati le Argentino, nato pa je v potovanje vključil še kratek obisk v Braziliji in Venezueli.

Schlesinger govoril vodnikom oljnih družb

Zvezni tajnik za energetiko je skušal dobiti predsednikovemu programu podporo oljnih družb, pa ni veliko dosegel.

HOUSTON, Tex. — Zvezni tajnik za energetiko James R. Schlesinger je na letnem zasedanju American Petroleum Institute dejal kakim 3,000 zbranim zastopnikom oljnih družb, da gledajo vodniki oljnih družb na energetski program predsednika Carterja z "miti" in s "parancjo". Trdil je, da je ta program zamišljen kot "narodni načrt enakosti" in pomeni korak naprej v oskrbi z viri energije. Oljne družbe je pozval, naj ta načrt podprejo.

"Smoter vlade je, da ameriška oljna industrija cvete. Stvarno tudi cvete," je dejal Schlesinger.

Le malo navzočih je govornik prepričal s svojo razlago. "On ni bil posebno odkrit. Ne mislim, da je povedal kaj novega," je k Schlesingerjevemu govoru pripomnil John E. Swearingen, načelnik Standard Oil Co. (Indiana) in novi načelnik American Petroleum Institute.

Carterjev energetski program sta kritizirala tudi dva vodilna republikanska kongresnika, ki trdita, da predsednik Carter premalo upošteva v njem možnost povečanja domače produkcije olja.

Singapur odklonil vrnitev ugrabiteljev letala Vietnamu

SINGAPOR. — Vlada Singapurja je odklonila zahtevo Vietnama, da mu vrne štiri ugrabitelje potniškega letala, v katerem so ušli 29. oktobra 1977 iz Vietnama, potem ko so v spopadu s posadko letala ubili dva njena člana.

Singapur je vrnitev odklonil, ker nima nobenega zadevnega sporazuma z Vietnamom. Izjavil je, da bodo ugrabitelji postavljeni pred sodišče v Singapurju.

Britanija izgnala nacistične propagandiste

LONDON, Vel. Brit. — Vlada je pretekli teden izgnala iz Velike Britanije tri Zahodne Nemce, ki so skušali ustvariti na britanskem knjižnem trgu ugodno razpoloženje za knjigo o "Waffen-SS Division".

SS divizije so bile najtrdnejša opora Hitlerja pri njegovem ustvarjanju "Nove Evrope", njihova nasilja so bila znana po vsej po Nemcih zasedeni Evropi tekom druge svetovne vojne. Omenjena knjiga naj bi prikazala "drugo stran" o teh nacističnih borbenih enotah britanski javnosti.

Ko je proti temu nastal odpor v javnosti in v parlamentu, je vlada tri bivše pripadnike Waffen-SS, ki so prišli delat reklamo za to knjigo, izgnala iz dežele.

Proračun ILO zmanjšan

ŽENEVA, Šv. — ILO — Mednarodna delavska organizacija je zmanjšala svoj poslovni proračun za prihodnje leto za 21.5% ali 36.6 milijonov dolarjev, ko se je morala prilagoditi novim razmeram po izstopu ZDA. Prvotni proračun je predvideval 169 milijonov dolarjev dohodkov — od tega 25% iz ZDA — ter prav toliko izdatkov.

Ob izstopu ZDA iz te mednarodne ustanove je predsednik Carter pustil možnost vrnitve vanjo, če se bo ILO vrnila k "pravim načelom in postopkom". ZDA so stopile iz ILO češ, da je zanemarila svoje prave naloge in se spustila na politično polje pod vplivom Sovjetske zveze, njenih satelitov in držav Tretjega sveta.

Sovjetski uslužbenci dobijo povišanje plač

MOSKVA, ZSSR. — Skoraj 9 milijonov zaposlenih v prosveti in zdravstvu ter nekaterih drugih službah bo dobilo s prihodnjim mesecem povprečno 18% poviška pri svojih plačah, je objavil TASS.

Poročilo ne pove, koliko so ti uslužbenci dobivali doslej, toda očitno manj kot $52 na teden, kar je povprečje zaslužka v Sovjetski zvezi.

SADAT V JERUZALEMU

Predsednik Egipta Anvar Sadat je v soboto zvečer priletel v Izrael kot prvi arabski državni vodnik po vzpostavi Izraelske države 14. maja 1948 in po štirih vojnah med njo in njenimi arabskimi sosedi. V izraelskem parlamentu (knesetu) je podal arabsko stran v sporu in slišal nato odgovor predsednika izraelske vlade Begina, ki je podal izraelsko stališče v sporu. Sinoči je izraelska vlada priredila za svojega gosta državno večerjo, danes pa se je ta sestal ponovno s člani kneseta in se razgovarjal z Beginom. Ob koncu obiska danes je napovedana skupna izjava.

JERUZALEM, Izr. — Obisk predsednika Egipta Anvarja Sadata je potekal na splošno v redu in varno ob izredno ostrih in obsežnih varnostnih ukrepih, pri katerih sodeluje do 10,000 policajev in vojakov izraelske varnostne službe. Predsednik Sadat je priletel v soboto zvečer na letališče Ben Gurion, kjer je bil sprejet z vsemi častmi, ki pripadajo državnemu poglavarju. Sprejem je bil skoraj prijateljski, ko je napoved obiska vzbudila splošno veselje v Izraelu v upanju, da pomeni ta obisk odprtje vrat k pomiritvi z arabskimi sosedi.

V govorih v knesetu nič novega

Predsednik Sadat je včeraj obiskal slavno mošejo Al Aksa in v njej molil, nato šel v cerkev Božjega groba ter obiskal spomenik žrtvam hitlerizma in položil venec pred spomenik v vojnah padlih Izraelcev. Popoldne je bil sprejet v izraelskem parlamentu, kjer je v 54 minut trajajočem govoru priznal dejanski obstoj države Izrael, izrazil trdno željo po miru med Arabci in Izraelci, pa navedel tudi pogoje, na katerih mora tak mir sloneti, če naj bo trajen. Zahteval je vrnitev vsega v vojni 1967 zasedenega arabskega ozemlja s starim Jeruzalemom vred in pravico Palestincem do njihove domovine.

Izraelski predsednik vlade Begin je orisal na kratko izraelsko stran, poudaril, da je Palestina izraelska "obljubljena dežela", njihova stara lastnina, na katero niso nikdar pozabili v dolgih stoletjih "izgnanstva", izrazil odločno željo po končanju spora z Arabci in mirnem življenju z njimi. Četudi je posredno odklonil zahtevo po umiku z leta 1967 zasedanega ozemlja, je vendar izjavil, da se je Izrael pripravljen pogajati o vsem brez pridržkov.

O izraelskem stališču je govoril nato še vodnik delavske stranke Simon Pedez, ki je bila vse do letošnje pomladi na oblasti v Izraelu, sedaj pa je vladna opozicija. Izjavil je, da je Izrael v svojih stališčih v vprašanju miru enoten, pa bil nekaj bolj popustljiv kot Begin.

Jeza v arabskem svetu

Jeza v arabskem svetu nad Sadatovim obisku v Izraelu se ni pomirila, najostrejši so v Libiji, katera je prekinila z Egiptom diplomatske stike in pozvala Arabsko ligo, naj Egipt izključi. Sirija in Irak sta proglasila Sadata za "izdajalca" arabske skupnosti, Palestinska osvobodilna organizacija pa je pozvala egiptske oborožene sile, naj "prelijejo kri Sadata in njegove klike".

Kritikom Sadatovega obiska so se pridružile tudi Savdska Arabija, Jordanija in Alžirija. Odobravajo ga edino Tunizija, Maroko, Sudan in Oman.

Danes skupna izjava

Razgovori v Jeruzalemu se nadaljujejo in napovedana je o njih skupna izjava ob njihovem zaključku. Iz nje bo mogoče vsaj delno razvideti, ali je Sadatov obisk v Izraelu prinesel kak resničen napredek pri reševanju spora med Izraelom in Arabci ali ne.

Begunski komisar ZN v Ženevi odstopil

ŽENEVA, Šv. — Princ Sadruddin Aga Kan je po 17 letih odstopil kot visoki komisar za begunce v Združenih narodih. Dejal je, da se je za to odločil, ker se mora posvetiti reševanju prenekaterih lastnih odloženih zadev.

Zadnje vesti

ATENE, Gr. — Pri parlamentarnih volitvah v Grčiji je včeraj vladna stranka Konstantina Karamanlisa dobila okoli 43% glasov in s tem absolutno večino v parlamentu, toda ta je veliko manjša, kot je bila doslej. Druga najmočnejša stranka je Andreasa Papandreou-jevo Panhelensko socialistično gibanje, ki je dobilo okoli 25% glasov napram le 13.5% pri volitvah leta 1974.

LOS ANGELES, Kalif. — Oblasti so prijele pet teroristov članov Weather podtalne skupine, ko so hoteli položiti bombo pred urad nekega državnega senatorja. Pri preiskavi so v soboto našli preko 100 funtov razstreliva.

MOGADISHU, Som. — Včeraj naj bi bila zapustila zadnja skupina Rusov Somalijo, iz katere jih je vlada pognala, od kar Sovjetska zveza podpira Etipijo in je ustavila pomoč Somaliji.

Iz Clevelanda in okolice

Posvetitev obnovljene stolnice sv. Janeza—

Stolnico sv. Janeza so obnavljali od ranega poletja. Delo je bilo pretekli teden končano in v petek so jo ponovno posvetili z vso slovesnostjo ob navzočnosti 30 nadškofov in škofov, med njimi kardinala Deardena iz Detroita in posebnega predstavnika sv. očeta v ZDA nadškofa Jeana Jadota. Stolnica sv. Janeza ima obrnjen oltar proti ljudstvu in je urejena po novih cerkvenih predpisih, sprejetih na temelju drugega vatikanskega vesoljnega cerkvenega zbora. Stolnica je bila zgrajena pred 125 leti v času prvega škofa Amadeusa Rappe-ja. Ta je prišel kot misijonar iz Francije leta 1840 in je leta 1847 ustanovil škofijo v Clevelandu. Tedaj je bila v vsem Clevelandu le ena katoliška cerkev, ko je stopil v pokoj leta 1870, jih je bilo že 137. Sedaj jih je 240 za skupno 860,000 vernikov škofije.

Putka znova na starem položaju—

Novi župan D. J. Kucinich je imenoval pretekli teden A. Putko za mestnega direktorja letališč in pristanišča (Port Authority), na položaj, s katerega ga je župan R. J. Perk odstavil nekaj pred potekom svoje županske dobe, ko ni maral imenovati za letališčnega komišenerja človeka, ki ga je hotel tam imeti župan R. J. Perk, o katerem pa je Putka sodil, da za to mesto ni sposoben.

Odpuščeni vrnjeni na svoja mesta—

Po odločitvi sodnika so se uslužbenci, ki jih je novi župan odpustil v sredo, v petek vrnili na svoja mesta. Sodišče bo o njihovi usodi odločilo po zaslišanju 28. novembra.

Zadušnica—

Na Zahvalni dan ob 7. zvečer bo v cerkvi sv. Vida sv. maša za pok. Albina Suligoja na 30. dan njegove smrti.

Visoka starost—

Včeraj je obhajala Frances Kotnik s 1013 E. 77 St. svoj 95. rojstni dan v družbi svojih petih otrok, sorodnikov in prijateljev. Čestitamo in ji želimo vse najboljše ter veliko zdravja in zadovoljstva!

Sporazum v zadnji uri preprečil štrajk pri UA

CLEVELAND, O. — V petek zvečer je skoraj v zadnji uri bil dosežen med United Airlines in njegovim letalskim osobjem sporazum, ki je preprečil za opolnoči od petka na soboto napovedani štrajk. Kakih 454,000 oseb bi ostalo brez možnosti poleta tekom konca tedna in vse tja do Zahvalnega dne, od tega do 5,000 dnevno samo v Clevelandu.

Rast gospodarstva v ZDA nekaj zastala

WASHINGTON, D.C. — Ameriško narodno gospodarstvo je v tretjem tromesečju letošnjega leta rastlo na letni ravni 4.7%, med tem ko je v prvi na 6.2% in v drugi celo na 7.5%.

FUNCHAL, Madeira. — Pri nesreči potniškega leta preteklo soboto zvečer je bilo mrtvih najmanj 130 oseb, večinoma Portugalcev.

TEMELJNA DEJSTVA SPORA MED IZRAELCI IN ARABCI NA SREDNJEM VZHODU

I.

Judje in Arabci se smatrajo za ožje sorodnike, Judje so potomci Abrahamovega sina sina Izaka, Arabci pa Abrahamovega sina s sužnjo Agaro Izmaila.

Kljub sorodstvu odnosi med vražni so postali v začetku tega stoletja, ko je skupina Judov sklenila svojo nekdanjo "obljubljeno deželo" — Palestino znova spremeniti v judovsko deželo in državo. To gibanje je dobilo ime po gori Sion — sionizem.

Sionisti so začeli načrtno kupovati zemljo v dotlej skoraj čisto arabski Palestini. Postopno so prišli v judovsko last celi predeli zemlje, na katerih so nastajala čisto judovska naselja. Tekom prve svetovne vojne je britanska vlada leta 1917 v takozvani Balfourjevi izjavi obljubila pomagati izpolniti sionistični načrt obnove judovske države v Palestini.

Ko so Angleži izvršitev te obljube zavlačevali, četudi je Palestina prišla pod njihovo oblast, so Judje prešli k nasiljem v podporo svojim zahtevam. Naglo širjenje in utrjevanje judovske posesti in moči v Palestini je postopno rodilo arabski odpor. Ko je bil ta dovolj močan, je začelo prihajati do spopadov in nasilij med obema deloma prebivalstva v Palestini. Po drugi svetovni vojni je to nasprotovanje prešlo od nasilij do skoraj prave vojne, ki so jo Angleži zastonj skušali preprečiti ali vsaj omejiti.

Razmere so se v Palestini tako zaostrile, da so Angleži prišli do zaključka, da jim ne morejo biti več kos brez hudih žrtev za sebe in so se odločili iz Palestine umakniti. Združeni narodi, ki jim je Velika Britanija izročila vprašanje Palestine v reševanje, so izdelali načrt o delitvi Palestine v posebno judovsko in posebno arabsko državo. Za tako rešitev je glasovala večina članic ZN, med njimi v prvi vrsti vse velesile z ZDA in ZSSR vred 1. novembra 1947.

Ne Judje ne Arabci niso bili zadovoljni z delitvijo Palestine v obliki, kot so jo določili Združeni narodi. Oboji so se pripravljali, da vprašanje rešijo po svoje, kakor hitro bodo Angleži odšli. Arabci so bili prepričani da bodo Jude strli in vzpostavili svojo oblast nad vso Palestino, neoziraje se na sklep ZN.

Judje so 14. maja 1948, dan pred napovedanim angleškim odhodom iz Palestine, proglasili svojo državo Izrael ter arabske načrte preprečili, ko so porazili arabske vojske, pritiskajoče od vseh strani v Palestino. Po posredovanju Združenih narodov je bilo proglašeno premirje, ki je povečalo ozemlje judovskega dela Palestine, med tem ko je večji del arabske Palestine zasedla Transjordanija, ki se je nato proglasila za Jordanijo. Egipt je zasedel področje Gaze. Arabci so bežali iz po Judih zasedenih delov Palestine, s čimer je nastalo vprašanje "palestinskih beguncev", ki je najtežje pri reševanju spora med Arabci in Judi na Srednjem vzhodu.

Arabci niso mogli preboleti poraza v tej prvi odprti vojni z Judi, ki dotlej niso imeli niti svoje države, pa jim je uspelo premagati največjo arabsko državo Egipt in ustaviti napredovanje transjordanijskih čet, znane "Arabske legije", ki so veljale za najboljše na Srednjem vzhodu. Organizirali, opremili in izvežbali so jih Angleži pod znanim Glubb-pašo.

Arabske države, ki so se povezale v Arabski ligi leta 1945, da bi skupno zavrle širjenje Judov v Palestini, po porazu v prvi vojni z Judi maja 1949 nove države Izrael niso marale priznati. Bile so prepričane, da bo prišel čas, ko bodo lahko z njo končno obračunale. Te nade je budil zlasti Egipt, ko je tam prišel na oblast polkovnik Gamal Naser.

(Konec jutri)

AMERIŠKA DOMOVINA

6117 St. Clair Ave. - 431-0628 - Cleveland, Ohio 44103

National and International Circulation

Published daily except Wed., Sat., Sun., holidays, 1st two weeks in July

NAROČNINA:
Združene države:
$28.00 na leto; $14.00 za pol leta; $8.00 za 3 mesece
Kanada in dežele izven Združenih držav:
$30.00 na leto; $15.00 za pol leta; $8.00 za 3 mesece
Petkova izdaja $10.00 na leto

SUBSCRIPTION RATES:
United States:
$28.00 per year; $14.00 for 6 months; $8.00 for 3 months
Canada and Foreign Countries:
$30.00 per year; $15.00 for 6 months; $8.50 for 3 months
Friday Edition $10.00 for one year.

SECOND CLASS POSTAGE PAID AT CLEVELAND, OHIO

No. 174 Monday, Nov. 21, 1977

Koroški Slovenci in SR Slovenija

Obe osrednji organizaciji Slovencev na Koroškem se v svojem boju za narodne pravice močno naslanjata na SR Slovenijo. Njuni vodstvi odhajata pogosto tja na obiske in uradne razgovore. Ko so bili predstavniki obeh organizacij, Narodnega sveta koroških Slovencev in Zveze slovenskih organizacij, sprejeti v preteklem mesecu od vodnikov režima v SR Sloveniji, je France Popit, predsednik Centralnega komiteta Zveze komunistov Slovenije, potem, ko je zastopnike koroških Slovencev zagotovil, da "se matični narod in Jugoslavija stalno zanimata za položaj narodnostnih manjšin v sosednjih državah", med drugim dejal:

"Zadovoljen sem, da vas kot predstavnike slovenske narodne skupnosti na Koroškem lahko pozdravim na sedežu CK ZKS. To srečanje simbolizira skrb **ZK Jugoslavije za položaj naših narodnih skupnosti,** v tem okviru pa tudi vaše v Avstriji; takšna skrb je v duhu vseh partijskih dokumentov od ustanovnega kongresa KP Slovenije. Po teh dokumentih se ravnajo člani zveze komunistov, ne glede na to, kje delujejo; kot člani SZDL, sndikatov, zveze socialistične mladine itd. sprejemajo ta stališča in jih uresničujejo. Ta stališča pa so tudi ena izmed konstant jugoslovanske politike do Avstrije, politike, ki je jasna in trdna, med drugim tudi v tistem delu, ki se nanaša na protimanjšinske zakone.

Morda bi ob tej priložnosti veljalo reči nekaj besed o tem, kako nekateri odločujoči avstrijski krogi gledajo na odnose z Jugoslavijo in napačno ocenjujejo tudi naša notranja razmerja. Očitno pa so spregledali, da se ne izplača več igrati na karto razlik med Beogradom in Ljubljano, kadar gre za vprašanje odnosov z Avstrijo, posebej tudi v odnosu do naše manjšine. Pri tem je važno vedeti, da imajo v našem sistemu republike svojo vlogo tudi pri kreiranju in oblikovanju naše mednarodne oz. zunanje politike.

Pomembno vlogo v odnosih s sosedi ima manjšinska politika to je odnos do manjšin, ki so po našem pojmovanju samostojen subjekt, istočasno pa so lahko tudi most prijateljstva med državami in narodi. Jugoslavija in Slovenija sta zainteresirani za dobre sosedske odnose tudi z Avstrijo; jasno pa je, da se ti lahko maksimalno razvijajo le ob spoštovanju in uresničevanju državne pogodbe, katere sopodpisnik je tudi Jugoslavija. Možnost za izboljšanje odnosov, za ustvaritev ozračja obojestranskega razumevanja leži torej na relaciji manjšina — Ljubljana — Beograd.

Razumeti je tudi treba, da v Sloveniji — kar se tiče odnosov do Avstrije in Koroške — ni nasprotujočih si stališč. O tem vlada popolna enotnost naših ljudi ne glede na svetovnonazorska gledanja, saj nam je vsem še pred očmi, ko so nas hoteli kot narod izbrisati iz zemljevida in ko smo se borili za svoj obstanek. Dobro se spominjamo metod, s katerimi so nas poskušali germanizirati. Zato smo toliko bolj občutljivi in reagiramo na podobne metode, ki se uporabljajo proti našima narodnima skupnostima v Avstriji. Ne moremo kar tako preko dejstva, da so Avstrijci predstavljali pretežni del okupacijskih čet in bili udeleženi pri grozodejstvih, ki jih je počel nemški Wehrmact v Sloveniji. Od 4,000 vojnih zločincev v Jugoslaviji je bila polovica avstrijskega porekla. Zato ni čudno, da lahko v Avstriji ostanki neonacizma in fašizma nemoteno delujejo tudi danes, čeprav se je Avstrija v državni pogodbi zavzela, da ne bo dovolila obnavljanja organizacij, ki bi delovale s teh pozicij. Do neke mere bi še razumeli obnašanje avstrijskih strank, ki računajo z volivnimi glasovi ostankov neonacizma, težko pa razumemo obnašanje socialdemokratske stranke.

Vodnika osrednjih organizacij koroških Slovencev sta se zahvalila za podporo, ki jo ti dobivajo v svojem boju za obstanek od SR Slovenije in nato označila sedanji položaj koroških Slovencev.

Kar zadeva reševanje problematike manjšine so odnosi med obema osrednjima organizacijama koroških Slovencev ter vlado in političnimi strankami zastopani v avstrijskem parlamentu takorekoč zamrznjeni. Koroški Slovenci — je dejal Franci Zwitter — ne moremo sprejeti sedmojulijske zakonodaje. Osnova za reševanje manjšinske problematike je lahko le avstrijska državna pogodba.

Avstrijske v parlamentu zastopane stranke in vlada skušajo domačo in mednarodno javnost prepričati, da je vprašanje koroških Slovencev s sedmojulijsko zakonodajo vzorno rešeno. Med drugim trdijo, da bi bilo na Koroškem vse v redu, če ne bi bilo takoimenovanih "slovenskih ekstremistov" in "netilcev neredov".

Čeprav avstrijski uradni krogi vedo — je dejal Matevž Grilc — da manjšina ne more sprejeti sedmojulijske zakonodaje, pa koroške Slovence prepričujejo, da naj se spoprijaznijo z zakonskimi rešitvami. Manjšina se zaveda, da si bo morala svoje pravice, ki izhajajo iz avstrijske državne pogodbe, izboriti predvsem sama ter s pomočjo domače napredne javnosti in demokratičnih sil v Avstriji. Hkrati pa je pripravljena na razgovor z vlado in na skupne iskanje za koroške Slovence sprejemljivih rešitev. Pri tem pa pričakujemo pomoč tudi od napredne mednarodne javnost, matičnega naroda in Jugoslavije.

BESEDA IZ NARODA

Hodil po zemlji svojih koroških sem bratov...

WICKLIFFE, O. — *Srečanje novih teologov-semeniščnikov v Št. Juriju na Koroškem.* — Koroška je letos dobro odrezala, saj je stopilo v bogoslovje šest mladih fantov, od teh trije iz slovenskih južnokoroških župnij. Kot je znano, so morali pred leti zaradi pomanjkanja bogoslovcev semenišče v Celovcu ukiniti, in koroški bogoslovci sedaj študirajo v Solnogradu, kjer je profesor tudi dr. Nace Lovrenčič, ki se ga spominjamo še iz Gradca oz. Spittala. Predavanja so imeli različni profesorji duhovniki, ob koncu tedna pa je mlade teologe obiskal tudi celovški škof dr. Jožef Kostner.

Slovenska šola v Celovcu. — Kot piše "Naš tednik", se je začel v petek, 14. okt., pouk slovenščine v Mohorjevi hiši. Pouk bo bo petkih popoldne. Tako bo tudi nemški Celovec imel vsaj nekaj ur slovenščine na teden in so zato ustanovili *Pripravljalni odbor staršev.* (Torej nekaj podobnega kot imamo mi pri naših slovenskih šolah.) Namen tega društva je, da ustanovi tudi otroški vrtec, da se učijo slovenščine in seznanijo s slovensko kulturo. Velikega uspeha pri tem jim želimo tudi mi, saj je znano, da je v Celovcu dosti Slovencev, ki pa slovenske šole nimajo, ne privatne — še manj pa seveda državne.

Kje smo? — Nekaj izvlečkov iz članka pod tem naslovom — Naš tednik, 20. okt. 1977.)

"Po opravkih sem moral v Celovec in sicer v nek urad. Ko sem čakal, da pridem na vrsto, sem zapazil karto, ki je visela na steni. Velik naslov: *"Grossdeutscher Reich"*. Gledam in gledam, saj to je vendar naša Avstrija? Te oznake pa na karti ni bilo. Pač pa sem videl napis Ostmark in "Protektorat"... Najpreje sem mislil, da smo že ustvarili Združene države Evrope končno pa sem se le zavedel, da stojim z obema nogama v Celovcu."

Ko vidiš tako karto (zemljevid) v državnem avstrijskem uradu, spoznaš in razumeš, kako je mogoče, da imamo velenemški "Heimatdienst", ki je pač nadaljevanje dela tistih, ki so s Hitlerjevo pomočjo porušili severno mejo ter zbrisali starodavno Avstrijo iz zemljevida. Dopisnik konča takole: "Nam koroškim Slovencem vedno podtikavajo protidržavnost, v državnih uradih pa visijo karte, ki Avstrije ne poznajo, in to še po državni pogodbi iz leta 1955!

Akad. slikar iz Ljubljane Coro Škodlar je v koroškem listu S.V "V spominsko knjigo" znanemu slovenskemu odpadniku ravnatelju dr. V. Einspielerju napisal te-le vrstice in stavke, ki jih objavljam v izvlečkih. "Stal sem na Vetrinjskem kolodvoru. Glejte — na tablah je brati z debelimi črkami 'Maenner und Frauen", hkrati pa prav tako jasno: Gospodje in gospe. Vse z enako velikimi črkami, kar je Avstrija dala vzidati, ko so pred 70 leti gradili Vetrinjski kolodvor. (Tu gre za oznako stranišč.) Ko je prišel Hitler, so postala tudi stranišča "povsem nemška", slovenske napise je dal prebarvati. Toda barve so z leti bledele, se luščile in jasno so zagledali dan slovenski napisi..." Nato vprašanje dr. Einspielerju: "Menda ne dvomite, g. doktor, da sta gospod in gospa iz slovenskega besedišča, kajti vaša iznajda vindišarskega jezika v monarhiji še ni bila poznana. Zagotovo pa se je takoj po plebiscitu vindišarstvo uporabljalo *kot psovka za zavedne Slovence.* "Windischer Hund in "Windisches Schwein" sta bili običajni oznaki nadutih Nemcev. Nemški narod ima stotero narečij, med njimi take, da se ne morejo sporazumeti. Enoten knjižni jezik jim ni v sramoto. Slovenci imamo manj narečij in enoten knjižni jezik. Tudi to ne more biti sramota. Sramota pa je, da imamo izobraženega Slovenca, ki za krožnik leče po vzorcu divjaških psovk postavlja izmišljeno teorijo vindišarskega naroda... Utrjen sem v veri, da bodo po vaši opravljeni politični nalogi tudi vas označili z divjaškima vzdevkoma za zavedne Slovence... Potem sledi pripis: Ob zadnjem obisku sta bili tabli izruvani, zdaj pa tam visijo nove opozorilne table — samo nemške. Fuehrerjevi zahtevi je zdaj zadoščeno. In vam, gospod Einspieler, je gotovo tudi ustreženo. Kako pa je z vsezravnajočo pravico. Tej se ne mudi, pa tudi ukazovati se ji ne da.

*

Med pridne in požrtvovalne prijatelje revnih dijakov v celovških Mohorjevih domovih moramo prišteti od zadnjega poročila še sledeče dobrotnike:

Darovali so:

Po $10: Neimenovani, Clev.; ga. Frančiška Kosem, Clev.; g. Alozij Gosar, Clev.; Neimenovani, Clev.; ga. Milka Novak, Lastlake; Neimenovani, Clev., v spomin prijateljev g. Zdravka Novaka in g. Franca Severja.

$15: Ga. Ana Podnar, Clev.

Po $20: Neimenovana, Clev., (drugič); g. in ga. Jakob Breznik, Milwaukee, Wis.

Po $25: Rev. Ignacij Štrancar, Calif.; g. in ga. Lojze Petrič, Clev.

Po $30: Ga. Valerija Miklavčič, Cleveland Hts., v spomin na pokojnega dobrega moža, ki je tako ljubil svoje koroške brate. (Bil je že med prvimi dobrotniki.) Ga. Katarina Sever, Clev.

Po $50: Rev. msgr. Albin Gnidovec, Rock Springs, Wyo.; g. in ga. dr. Miha Mejač, Miwaukee, Wis.

Po $70: g. Joseph Erjavec, Amherst, O.; g. Stanko Ferkulj, Clev., O.

$100: G. in ga. Franc Slemc, Cleveland.

$140: G. in ga. Janez Prosen, Cleveland.

Kako naj se zahvalim vsem, ki so do sedaj tako velikodušno pomagali? Čisto na kratko: Bog plačaj! Kakšna moralna — še bolj kot finančna — pomoč je v teh vaših žrtvah, vedo samo tisti, ki so pomoč dobili, oz. tisti, ki jo morejo razdeliti. Kot sem že zapisal: Edino resnično slovenska šola je Slovenska gimnazija in brez nje bi slovenstvo na Koroškem ne imelo nobenih korenin več. Mohorjeva družba s tem, da skrbi za dijake in dijakinje, ki jim nudi za primerno in zmerno ceno hrano in stanovanje — je tisti faktor, ki je nujno potreben na Koroškem, brez katerega bi tudi gimnazije bilo kmalu konec. In zato mi ne zamerite prošnje. Zahvalni dan je pred nami. In vsakdo od nas je dolžnik Bogu in narodu, iz katerega je izšel. Ker nas je Njegova Previdnost po čudežnih poteh poslala v deželo blagostanja in demokracije, je prav in lepo, če vsaj ob takih dneh "poberemo tisto, kar nam odvišnega z mize pade" in pomagamo tam, kjer vidimo potrebo in korist tudi slovenstvu.

Vsak — še tako skromen dar, je z veseljem sprejet. Lahko ga pošljete na moj naslov ali pa direktno v Celovec Mohorjevi. Bog naj vam dobroto obilo povrne!

Želim vam vso srečo ob Zahvalnem dnevu!

M. Jakopič,
29424 Armadale Ave.
Wickliffe, O. 44092

Slovenska udeležba na kulturni razstavi v Chicagu

CHICAGO, Ill. — *"Ljubo doma, kdor ga ima"* je bilo geslo, ki je obvladalo našo letošnjo kulturno razstavo na Navy Pieru v Chicagu dne 29. in 30. okt. Glavni poudarek je bil na slikah-akverelih, ki so prikazali prelepe slovenske pokrajine, gore, jezera, vasi, naše cerkvice na gričih. Slike so bile originalne, deloma umotvori moje sestre, akademske kiparke, Nike Hafner, deloma njenega prijatelja umetnika Smoleta, kakor vsako leto sem tudi jaz razstavljala poslikane lesene krožnike in srčke. Ga. Breda Modic je pa predstavila svoje delo v bakru, ga. Jazbec svoja krasna ročna dela. Ga. Bucik je razstavljala svoje delo v bazarju. Po zaslugi našega odličnega arhitekta g. Adita Kranjca je bil naš razstavni paviljon na taki višini, da so obiskovalci razstave trdili, da zasluži naša razstava prvo nagrado. Letos je obiskalo razstavo ogromno število ljudi, ki so občudovali kulturne in jedilne posebnosti vsaj 50 različnih narodov iz celega sveta. Čeprav smo našli v Ameriki drugi dom, vendar nismo pozabili Slovenije, kjer nam je tekla zibelka. Ni čudno, da so obiskovalci kar naprej prosili, da jim lepa Miss Slovenia, gdč. Naomi Trinko, g. Tomaž Fischinger in g. Tony Gaber ml. povedo, kaj smo Slovenci, kako smo z božjo pomočjo ohranili svojo vero, jezik, običaje, vkljub tisočletnemu pritisku raznh sosedov, ki so nas želeli in še vedno želijo nas izbrisati iz zemljevida.

Slovenska kuhinja s svojimi odličnimi jedili se je tudi postavila, zato smo vse prodali. Za vse to delo se gospem, ki so že štiri dni preje delale in pripravljale, iz vsega srca zahvaljujem. Obema, g. Lojzetu in g. Veri Gregoričevi, ge. Bibi Rusovi, ge. Gaber, ge. Stražišar, ge. Mavec, gdč. Pepci Mokorel, ge. Petričevi, ge. Joži Vavpotičevi, ge. Zibert in ge. Zorko, ge. Jager, zastopnicama Oltarnega društva, ge. Holozan, ge. Koželj in njeni hčerki ge. Žerdin, ge. Kaiser in ge. Ribič, ge. Anki Krivograd in njenemu možu g. Krivogradu in ge. Kremesec. Prisrčna hvala tudi zavednima Slovencema g. Tonetu in ge. Milki Medved, čeprav živita v Wisconsnu, vendar nam pri tej stvari vedno od tam pomagata z dobavo mesa. Enako gre zahvala g. Jankotu Burjek in ge. Gizelli Hozjan in Miss Mertik za sodelovanje. Zahvaljujemo se našemu novemu župniku č. g. Klavdiju za razumevanje in naklonjenost pri tej stvari. V tej zvezi naj tudi omenim našo požrtvovalno, skromno gdč. Ančko Ahačič, ki je ne samo v Chicagu, ampak tudi drugod znana kot dobrotnica in ki je obhajala 29. oktobra svojo 90-letnico rojstva. Naj ob tej priliki v imenu vseh sodelujočih izrazim čestitke z željo, da ji Bog da dočakati 100-letnico življenja! Ljubi Bog sam ve, kolikim beguncem je ta dobra ženica pomagala, da so sploh mogli začeti skromno življenje v novi domovini. Naj omenim, da je gdč. Ančka moji družini pomagala, kar je bilo v njeni moči, za kar ji more biti samo ljubi Bog primeren plačnik.

Bog je blagoslovil naše delo še z večjim dobičkom kot lansko leto. Tako smo mogli nakloniti 750 dol. za sledeče namene: 200 dol. za slovenske bogoslovce, 200 dol. za Baragovo beatifikacijo, 100 dol. za Slomškovo beatifikacijo, 100 dol. za Rožmanov zavod v Argentini, 150 dol. g. župniku za našo faro sv. Štefana, saj vse to naše delo je pod pokroviteljstvom te fare.

Bog naj nam da zdravje, da bomo zopet drugo leto uspešno nadaljevali s tem delom.

M. Fischinger

PRISRČNI "BOG PLAČAJ"!

CLEVELAND, O. — Ne bomo naštevali imen. Preveč bi jih bilo in še koga bi verjetno izpustili. Naj velja ta splošna zahvala vsem, ki so na kakršen koli način pripomogli k tako dobremu uspehu pri Slomškovem kosilu zadnjo nedeljo v dvorani sv. Vida.

Hvala kuharicam in njihovim pomočnicam, ki so kar cela dva dneva pripravljale okusno kosilo. Vse je šlo gladko in gostje so zadovoljni odhajali iz dvorane. Vsega je bilo dovolj in zelo okusno. To je najlepša reklama za drugo leto. Kjer Pretnarjeva Ivanka in Tominčeva Pepca držita za kuhljo, tam je dober uspeh že vnaprej zagotovljen.

Hvala vsem, ki so v nedeljo pomagali v dvorani in tudi tistim, ki so že v soboto pripravili mize in stole.

Hvaležni smo vsem, ki ste prišli na kosilo in s tem podprli dobro stvar. Čisti dobiček, ki ga bomo pozneje objavili, bo šel v Rim za kritje stroškov Slomškovega beatifikacijskega postopka.

Na noben način ne smemo pozabiti tistih, ki so šli na "bojno polje" in se borili pri prodaji vstopnic. Nekdo je dejal, da je to najtežji del vsake prireditve. Kdor je že kdaj to poskusil, ve, da ni lahko prodati 50 ali 165 ali še več vstopnic. Stane mnogo truda, besedi in prepričevanja. Kaj šele prodati 240 vstopnic kakor se je to posrečilo eni izmed odbornic Slomškovega krožka. Imena ne smemo imenovati, ker bo huda. Toda mnogi boste vseeno uganili njeno ime. Pri vsaki dobri stvari je med prvimi.

Z udeležbo smo zelo zadovoljni. Toliko Slomškovih častilcev, ki žele, da bi ga slovenski narod čim prej častil na oltarju! To nam daje nove vzpodbude za nadaljno delo, dokler ne dosežemo cilja: SLOMŠEK MORA NA OLTAR!

Odbor Slomškovega krožka

Fara sv. Križa praznuje 65-letnico

FAIRFIELD, Conn. — Ko postanejo dnevi krajši in večeri daljši, si člani družine spet zaželijo topline domače hiše. Faranom slovenske družinske skupnosti pri Sv. Križu v Fairfieldu se ponuja prilika za tako domače srečanje: mineva 65 let, odkar so pod pod vodstvom duhovnika č. g. Mihaela Goloba ustanovili to svoje krščansko občestvo. V nedeljo, 4. decembra, bomo proslavili to obletnico.

Najprej hočem razložiti, zakaj smo postavili datum v december tega leta in ne šele nekam v leto 1978. Župnija je praznovala 25-letnico leta 1938 in 50-letnico leta 1963. Iskali smo na škofiji kak določen datum, kdaj je bila župnija cerkvenopravno ustanovljena, a brez uspeha. (Spomnim se, da je isto pot šel ob 50-letnci rajni župnik dr. A. Farkaš.) Ob vestnem iskanju pa so prišli na površje tile datumi: Č. g. Michael Golob je prišel v Bridgeport v septembru 1912 in bil postavljen kot kaplan pri slovaški fari sv. Janeza Nepomuka — z nalogo, da obenem skrbi za duhovne potrebe Slovencev v Bridgeportu. Ti so do tedaj po večini spadali v madžarsko župnijo sv. Štefana. Že v decembru istega leta (1912) je začel vpisovati krste slovenskih otrok v posebno knjigo. To bi bil zadosten dokaz, da je slovenska skupnost tedaj že bila ločena bodisi od madžarske sv. Štefana ali slovaške sv. Janeza, torej samostojna. Pa obstoja še bolj določen dokaz za to. Č. g. Golob sam piše v knjižici *"Spomenica posvečenja slovenske rim.-kat. cerkve sv. Križa dne 28. nov. 1915"* v sestavku pod naslovom *"Po treh letih"* takole: "Kratka je doba treh let. Pa kaj se tudi v kratkem času lahko stori, nam kaže zgodovina naše fare in danes posvečene nove cerkve. Komaj triletno dete je naša slovenska fara v Bridgeportu, Conn., pa z današnjim dnevom stopa kot čvrsti mladenič v enako vrsto z drugimi farami v tem mestu." Fara sv. Križa je torej obstojala tri leta, preden so si farani postavili lastno cerkev. Od leta 1915 tri leta nazaj pa seže v leto 1912. Zato je leto 1977 pravi čas, da praznnjemo 65-letnico. Ker poteče 26. novembra tudi pet let od posvetitve nove cerkve sv. Križa v Fairfieldu, bomo v praznovanje vključili tudi ta veseli spomin.

Praznovali bomo preprosto, a ne bomo zaradi tega nič manj globoko doživeli veselja ob teh spominih. Pri redni nedeljski sv. maši ob 11h dopoldne se bomo Bogu zahvalili za vse dobrote, ki jih je podelil slovenski skupnosti v teh letih. Potem pa se bomo zbrali pri kosilu v farni dvorani. Ob okrašenih in obloženih mizah v krogu prijateljev bomo obujali vesele spomine iz preteklih let. Slovesni govornik v cerkvi in pri kosilu bo dolgoletni prijatelj naše farne skupnosti, karmeličan č. g. John Prah. Nekaj drugih duhovnikov bo somaševalo ob 11h in bo med častnimi gosti pri kosilu. Plesna skupina KRES iz Clevelanda je obljubila priti k nam za to priliko in se prvič predstaviti v naši dvorani z lepimi slovenskimi plesi.

Vabimo prijatelje od blizu in daleč, da se nam pridružijo ob tej slovesnosti. Za kosilo pa je gotovo treba rezervirati prostor, kar nam naša precej velika dvorana postaja pretesna. Kdor želi biti pri kosilu, naj brž pokliče Dorothy Fejes (259-4905) ali pa Mary Horvath (333-4632) za rezervacijo. V vsakem primeru, bodisi da morete biti med nami ali ne, vas povabimo, da skupaj z nami zahvalite Gospoda za obilico dobrot vsake vrste, ki nam jih že 65 let deli preko verne slovenske katoliške skupnosti v župniji sv. Križa v Fairfieldu.

Poročevalec

IZ NAŠIH VRST

St. Catharines, Ont. — Spoštovani! Prioženo pošiljava ček za enoletno naročnino, preostanek pa v podporo listu.

Lepa hvala za Ameriško Domovino, katera mi prinaša mnogo zanimivega.

Lep pozdrav!

Tony Mestek

*

No. Hollywood, Calif. — Spoštovano uredništvo! Priložen je ček za enoletno naročnino in dva dolarja za tiskovni sklad.

Ob tej priliki Vam že sedaj voščim blagoslovljene božične praznike in srečno, nadaljnega uspeha polno novo leto 1978!

Prisrčne pozdrave vsem!

Stanko Meršol

R. Ložar:

Slovenija med Srednjo Evropo in Balkanom

7. "Lako bez onoga, koga nema." (Srbski pregovor.)

Za marsikatero mesto tega članka je bilo treba stopiti v knjižnico in pogledati novejšo literaturo, pa tudi preveriti stvari, ki sem jih ob raznih časih natral iz literature o tem vprašanju. Za take stvari ni v ZD nobenih težav, ker so knjižnice, javne in univerzitetne, dobro založene ne samo s knjigami strogo strokovnega značaja, temveč tudi s popularno pisanimi deli. V ospredju interesov stoje politična geografija, novejša politična zgodovina, etnografija in gospodarstvo ter zgodovina posameznih teritorijev. Pri pregledovanju teh sekundarnih virov sem doživljal isto kot vselej, kadar sem za delo na mojih projektih moral rabiti knjižnice in to je, da je po koncu druge svetovne vojne zlasti evropska znanost naredila ogromen korak naprej in da smo v emigraciji o tem popolnoma neinformirani. Toda isto velja tudi za samo ameriško področje, kjer nimamo niti enega strokovnega organa, ki bi skrbel za informacijo.

Deloma so bili na evropskih tleh na povojnih delih udeleženi še starejši znanstveniki, od katerih sem mnoge poznal (govorjeno za moja strokovna področja), večinoma pa gre napredek na rovaš novih, mlajših moči, ki so ob koncu vojne še sedele na klopeh univerzitetnih predavalnic. To velja i za tiste, ki žive v demokratičnem svetu, kakor tudi za one za železno zaveso in za ljudi v Jugoslaviji. Mnogo je novih publikacij in revij, stare so začele izhajati v novih redakcijah, mednarodne konference in kongresi so na dnevnem redu. Zdomstvo živi v zelo veliki iluziji, ako misli, da je njegovo intelektulano življenje prestopilo prag druge polovice 20. stoletja. Ta iluzija je tudi zelo tragična.

Sam sem že v lagerju Peggez-Lienz intenzivno skušal navezovati stike s povojno znanostjo in esejistiko, še bolj pa seveda v lagerju Spittal/Drau. Tu sem prišel do prvih velikih del, v katerih sem imel priliko spoznati meni dotlej neznana imena. Posebne zasluge za mojo povojno "vzgojo", če smem tako reči, si je pa potem stekel pokojni prof. *Oton Muhr*, ki me je potegnil iz morskega dna strahovitih življenjskih sprememb, v katerih sem bil potopljen, na površje. Izrazit filološko in humanistično orientiran klasicist, je mene poznal še iz Ljubljane in ni nikoli pozabil s hvaležnostjo omeniti, da sem njega in celo vrsto njegovih tovarišev vključil v delovne štabe *"Obnove slovenskih naselij"*, pri kateri sem kot direktor Etnografskega muzeja v Ljubljani imel besedo znanstvenega svetovalca. Bil je znan v vseh New Yorških knjigarnah, ki so imele na zalogi evropsko knjižno produkcijo in tako sem se seznanil ne samo z najnovejšimi deli iz mojih specijelnih področij, temveč tudi z novimi evropskimi žepnimi izdajami. Na ta način sem zopet prišel v tok reke in po upokojitvi nadaljeval delo na svojih projektih v velikem merilu. Ker nisem bil med izvoljenci ameriškega univerzitetnega circuita in nisem sedel na nobeni vseučiliški poziciji, so šli seveda vsi stroški iz mojega žepa, a tudi tako so polagoma nastale nove kartoteke in sem ujel korak s časom. Vse problemee ki so se v znanosti pojavili po vojni, sem spravil v kontekst mojih predvojnih študij in evropske metode, tako da le-ti niso viseli v zraku tipično ameriškega improviziranja in cerebraliziranja, predvsem pa ne žargona, kateremu je podlegla večina naših mlajših moči na teh univerzah.

Vse te študije in dela bi imenoval reševalna dela, *salvage studies*, ker je končno le vse služilo temu, da zamašim velikanske vrzeli, ki mi jih je emigracija povzročila. O tem življenjskem vprašanju znanosti v zdomstvu doslej še ni razpravljal noben vidni funkcijonar tiste institucije, katere dolžnost bi to bila, namreč Slovenske kulturne akcije v Argentini. O tem drugič več. Na tem mestu pa se moram povrniti k problemu, ki je predmet tega spisa.

Še preden je prišla na dan zadeva z Oktoberfestom in Balkanskimi dnevi, sem v revijah, knjigah in posameznih razpravah zadel na številne študije, ki obravnavajo jezike, dialekte, literature in etnografske tradicije Balkanskih narodov, nastanke njihovih knjižnih jezikov in nacijonalne zavesti ter vlogo takih političnih faktorjev kot je bila stara Monarhija. Zelo mnogo je v teh študijah novih vidikov, zelo mnogo pa tudi pristranskega tolmačenja tujih vplivov in seveda ni nobenega pomanjkanja tiste sorte dolgočasnih in neinteligentnih študij ali pripovedk, ki obravnavajo nemške izposojenke bodisi v slovenskem, bodisi v jezikih drugih balkanskih narodov. Na tem, kakor tudi na drugih sektorjih nisem mogel zaslediti nabene točne meje med slovenistiko in balkanistiko, ker so zgodovinska dogajanja take ekskluzivnosti onemogočila. Okvir, v katerem se problemi zastavljajo in rešujejo, je koncept tako zvanega *Jugo-Vzhoda*, der *Sued-Osten* (ameriško: South-East Europe). Kar pa je posebno zanimivo opažati, je izredna pozornost, ki jo nemški in avstrijski krogi posvečajo severnemu Balkanu, to je tisti množini delavcev, ki jih imenujejo Die Gastarbeiter. Ne more biti nobenega dvoma, da je v ozadju vsega tega geopolitični koncept, izreden razmah je pa dobila vsled tega tako zvana sociolingvistika in balkanski jeziki se obravnavajo že večinoma kot posebna skupina evropskih jezikov. Tudi slovenski.

Spričo izredne važnosti tega dejstva bi bilo želeti, da bi se politični krogi v emigraciji začeli bolj zanimati za te stvari in vodili vsaj dobro informacijo in to v tiskani obliki. *Mi moramo biti informirani o glavnih tendencah tega gibanja, o strukturah, ki se javljajo in utegnejo nekoč postati politične realnosti in se sploh seznaniti z miselnim tokom teh študij.* Doslej se mi Slovenci v zdomstvu na žalost odlikujemo samo s svojo odsotnostjo. Vprašati se pa moramo, koliko časa bo to še trajalo? Ali hočemo ostati nevidni, kot smo, ali pa hočemo sodelovati? Gotovo je: tudi Nostra res agitur. In gotovo je tudi to, da bo vsak tujec z veseljem sedel na tisti stol, na katerem bi morali sedeti mi, a ne sedimo. Srbski pregovor pravi: *"Lako bez onoga, koga nema."*

Salezijanci so na Slovenskem 75 let

LAWRENCEVILLE, N. J. — Prvi so prišli 23. novembra 1901 in sicer duhovnik Simon Visintainer, mlada klerika Ivan Perovšek in Jožef Meze ter sobrat pomočnik Žigon.

Don Boskovo delo je bilo tedaj Slovencem že dobro poznano. Saj je poročal o njem kanonik Luka Jeran v Zgodnji Danici že leta 1868, ko je obiskal Torino in se osebno srečal s sv. Janezom Boskom. Njegovo delo je nadaljeval katehet Smrekar, ki je organiziral salezijanske sotrudnike in širil Don Boskovo misel ter dosegel, da je na prošnjo škofa Jegliča Don Boskov naslednik blaženi Mihael Rua poslal na Rakovnik prve salezijance komaj 12 let po Don Boskovi smrti.

Skromen je bil začetek salezijanskega dela na Slovenskem, pa z Marijino pomočjo se je lepo razvijalo in salezijanska družba je polagoma postala važen činitelj slovenske Cerkve. Rakovniška strokovna šola je vzgojila veliko dobrih in poštenih obrtnikov. dijaški konvikt, ki je sledil, pa dal lepo število zavednih katoliških inteligentov. Delo za obrtno mladino so pa salezijanci od leta 1935 nadaljevali v Banovinskem vzgojnem zavodu na Selu v Ljubljani. Rakovniška cerkev Marije Pomočnice kristjanov je postala priljubljena božja pot za romarje iz vse Slovenije.

Mladinski dom na Kodeljevem je zbiral predmestno mladino in jo vzgajal v poštene kristjane in Slovence. Cerkev sv. Terezike pa ni samo farno središče, ampak tudi priljubljena romarska točka za njene častilce.

Zavod na Radni v boštjanski fari pri Sevnici je služil vzgoji mladih salezijanskih klerikov, pa zbiral ob prostem času tudi okoliško mladino, nudeč ji zabave in versko ter prosvetno vzgojo.

V Marijanišču v Veržeju na Murskem polju je bila privatna gimnazija za salezijanski naraščaj in zelo močan mladinski dom, v katerega so zlasti zahajali številni fantje iz raznih krajev v Prekmurju.

Dijaški konvikt v Murski Soboti in v Celju sta lepo služila ji prekmurskih in savinjskih dijakov, oba sta imela tudi lepo procvitajoč mladinski dom.

Vsega tega, lepo se razvijajočega dela je bilo konec, ko so Nemci zavode v Posavju in na Štajerskem zasedli, Madžari pa enega v Murski Soboti. Čisto pa je bilo uničeno ob koncu druge svetovne vojne, ko so komunisti od Nemcev zasedene zavode kratkomalo obdržali, pa zasedli še Rakovnik in Kodeljevo, kjer so pustili le cerkev in zakristijo, na Rakovniku pa še svinjake, iz Banovinskega vzgajališča na Selu so pa salezijance izgnali.

Sploh so se komunisti po vojni od vseh slovenskih redovnikov najbolj znesli nad salezijanci. Jezilo jih je, ker smo mladino odvračali od komunizma, ker so naše "Knjižice" veliko pisale o komunizmu in svarile pred njim, ker sem jaz kot odbornik za prosveto pri Zvezi fantovskih odsekov skrbel, da so bili fantje o brezbožnem komunizmu pravilno poučeni.

18 sobratom so komunisti vzeli življenje med vojno in po njej. Dva duhovnika so ubili med vojno — Melhiorja Lilijo v Škocjanu pri Turjaku in Ludvika Novaka v Vremah na Notranjskem, par jih je padlo v bojih, večina pa je bila vrnjena in počiva v Kočevskem Rogu. Vsi vodilni sobratje doma so bili po vojni dolga leta v zaporu.

Kri mučencev je seme kristjanov in tudi seme novih duhovniških poklicev. Tudi kri naših sobratov je rodila veliko duhovniških poklicev, pa jih sobratje na žalost niso mogli sprejeti, ker niso imeli prostorov. Bog je priskočil na pomoč na ta način da je navdihnil vzhodnega škofa v Križevcih na Hrvaškem dr. Bukatka, ki je zdaj belgrajski nadškof, da je svojo palačo odstopil salezijancem, ki so v njej začeli gimnazijo za duhovniške kandidate, sam je pa živel s salezijanci v družinski skupnosti.

Fantov je bilo iz leta v leto več, da je poslopje postalo premajhno. Salezijanski provincial je začel moledovati pokrajinsko vlado v Ljubljani in od nje dosegel pismeno stavbno dovoljenje, da smejo poleg župnišča v Št. Rupertu na Dolenjskem zgraditi poslopje za gimnazijo. Ko je bila stavba dobro iz temeljev, so pa šentrupertski komunisti zagnali krik: "Kaj smo zato pospravili oba naša farja (ubili so namreč g. Nahtigala in g. Cvara), da bomo zdaj v naši sredi imeli novo farško gnezdo?" in so pri ljubljanski vladi dosegli, da je dovoljenje preklicala. Po dolgem moledovanju se je salezijancem posrečilo dobiti dovoljenje za gradnjo zavoda v Želimljem.

Področje salezijanskega delovanja je predvsem mladina. Ker pa se ji v novih razmerah ne morejo posvečati, so se vključili v redno dušno pastirstvo in prevzeli župnije. Tako je sedaj na Slovenskem in v diaspori na jugoslovanskem jugu kar 35 župnij, ki jih upravljajo slovenski salezijanci. Če tem prištejemo še 6 župnij na Koroškem, na katerih delujejo slovenski salezijanci, naraste število na 41.

Pretekli praznik Marijinega rojstva so na Rakovniku obhajali sklepno slovesnost jubilejnega leta, odkar so salezijanci prišli v Slovenijo. Sodelovali so škof Lenič, nadškof Pogačnik in glavni predstojnik salezijanske družbe, Luigi Ricceri, ki je prišel iz Rima. Somaševalo je 80 duhovnikov.

V svojem govoru je nadškof Pogačnik rekel tudi tole: "Po vojni se salezijanci niso mogli več posvečati svojemu glavnemu namenu, vzgoji moške mladine, zato so se preusmerili v dušno pastirstvo. Prevzeli so župnije, najrajši več župnij v isti dekaniji, da se lažje shajajo in goje svojo duhovnost. Povsod delajo v lepi slogi s škofijskimi duhovniki in tako vsi skupaj dosegajo lepe uspehe. Salezijanci so res sposobni pastirji božjega ljudstva. Ob 75-letnici svojega prihoda na Slovensko morejo gledati na velike sadove svojega dela. Naj bi bilo tudi njihovo bodoče desetletje tako blagoslovljeno!"

Rev. Francis Blatnik

—o—

Oglašajte v "Amer. Domovini"

KOLEDAR
društvenih prireditev

NOVEMBER

27. — Pevski zbor Slovenske ženske zveze "Dawn"' priredi vsakoletni koncert v Slovenskem društvenem domu na Recher Avenue. Po koncertu zabava in ples ob zvokih Jeff Pecon orkestra.

DECEMBER

3. — Slovenska šola fare sv. Vida priredi Miklavževanje v avditoriju.

4. — Pevski zbor Slovan priredi Jesenski koncert v Slovenskem društvenem domu na Recher Avenue. Začetek ob 4. popoldne.

11. — Društvo sv. Jožefa št. 169 KSKJ priredi ob dveh popoldne božičnico v Slovenskem domu na Holmes Ave.

11. — Slovenska šola pri Mariji Vnebovzeti priredi MIKLAVŽEVANJE v šolski dvorani. Začetek ob 2.30 popoldne.

1978

JANUAR

7. — Dramatsko društvo Lilija uprizori priljubljeno veseloigro "Svojeglavček", v Slovenskem domu na Holmes Avenue. Začetek ob pol osmih zvečer. Po predstavi domača zabava.

21. — Slovenska pristava priredi Pristavsko noč. Igra orkester "Veseli Slovenci".

FEBRUAR

26. — Slovenska šola fare sv. Vida priredi vsakoletno kosilo v avditoriju.

APRIL

1. — DSP Tabor priredi spomladanski družabni večer v Slovenskem domu na Holmes Ave. Igrajo Veseli Slovenci.

8. — Slovenska telovadna zveza Cleveland priredi Telovadno akademijo v svetovidskem avditoriju. Začetek ob pol osmih zvečer.

22. — Odbor za pomoč postavitve Slovenskega doma in kapele v Parizu priredi družabni večer z večerjo in plesom v dvorani Sv. Vida. Pričetek ob pol osmih.

MAJ

7. — Slovenska šola fare sv. Vida priredi materinsko proslavo.

14. — Slovenska šola pri Mariji Vnebovzeti priredi v šolski dvorani MATERINSK O PROSLAVO. Začetek ob 3. popoldne.

JUNIJ

17. in 18. — DSPB Tabor Cleveland priredi na Slovenski pristavi pri kapelici na Orlovem vrhu proslavo v spomin pobitih slovenskih demobrancev, četnikov in drugih žrtev komunistične revolucije v Sloveniji.

OKTOBER

21. — DSPB Tabor — Cleveland priredi svoj jesenski družabni večer v Slovenskem domu na Holmes Avenue. Igrajo Veseli Slovenci.

—o—

Vesti iz Slovenije

"Novi milijonarji med nami"

Pod tem naslovom je ljubljansko "Delo" objavilo nedavno sledeči sestavek:

Sodnik, član komisije za družbeni nadzor pri skupščini RS, je v razpravi o davčni politiki med drugim potožil, da danes med nami niso več redki zasebni obrtniki, ki brez sramu naprej prijavljajo po 5 milijonov (beri pol milijarde) dinarjev. (Okoli 270,000 dolarjev — za $1 se dobi po uradnem tečaju 18.20 dinarjev — o. u.) čistega letnega dohodka, in takšni, ki prijavljajo, reci in piši po 10 milijonov din (stara milijarda din) letnega bruto dohodka. Hkrati, mimogrede ocenjujejo svojo letno amortizacijo, tudi od poslovnih stavb s po 500 kv. metri koristne površine — na 300, 400 in celo 500 tisoč dinarjev.

Neizrečno vprašanje, ali je napaka v togem davčnem vijaku ali v pomanjkanju industrijskih in uslužnostnih obrti — večina novih obrtniških milijonarjev namreč sodeluje zgolj z družbenimi organizacijami združenega dela — je ostalo v zraku.

V Ptuju se že pripravljajo na obhajanje Pusta

Starokrajski list poroča:

PTUJ, 19. okt. — Kurentovanje, najbolj obiskana kulturnoturistična prireditev na Ptuju, mora dobiti novo "obleko". To je sklenil organizacijski odbor, ki že dolgo išče nove oblike te tradicionalne prireditve.

Letos so začeli s pripravami že v tem mesecu, kar pomeni, da je zavel nov veter. Domenili so se, da bi skupaj z gostinskimi delovnimi organizacijami pripravili "pustni teden". Idejo za to so dali Ptujčani sami, ki se že vrsto let ves teden pred pustno nedeljo v večernih urah zbirajo v središču mesta ter opazujejo korante in norčije bolj ali manj domiselnih mask.

Vsa leta v Ptuju, kljub lepemu številu gostinskih lokalov, ni bilo do pustne sobote in nedelje nobene zabave. Letos bodo gostinci pripravili vsak dan v enem lokalu, ob prikazu ljudskih običajev, večer domačih specialitet.

Modernizacija letališča Brnik

Ljubljansko letališče na Brniku je bilo zgrajeno po drugi svetovni vojni in ni v obratu niti 20 let, pa je zastarelo in potrebuje prenove in modernizacije. Po načrtih bo modernizacija stala 230 milijonov dinarjev, ki pa jih na žalost še niso zagotovili in se bo zato začetek del verjetno zategnil. Letališče naj bi bilo tekom del prihodnje leto 2 meseca zaprto. Modernizacija naj bi bila končana do prihodnjega avgusta.

V Sloveniji so umrli

4. novembra

V Ljubljani: Jožefa Lekše, roj. Janša, Hilarij Kokal, Marija Brus, roj. Pirnat;
na Viču: Marija Deisinger, roj. Strojinc;
v Škofji Loki: Franc Celec;
v Podkumu: Franc Kovač (p.d. Kralov ata);
v Celju: Alojzija Kos;
v Kamni gorici: Milka Šušteršič (Antonova mama);
v Vel. Trebeljevem: Slavko Mlakar.

5. novembra

V Ljubljani: Dr. Alojzij Kramarič, Frančiška Kogoj, roj. Volčini, Vladimir Sajovic, Ida Spacal roj. Mozetič;
v Stranjah: Andrej Malež;
v Škofji Loki: Jože Mrak;
v Izoli: Mario Pavletič.

7. novembra

V Zg. Kašlju: Ivan Kocjančič;
v Ljubljani: Angela Ciuha, dr. Viktor Kersnič;
v Podkorenu: Roza Rasinger, roj. Košir;
v Boh. Bistrici: Frančiška Mencinger (Štokalova mama);
V Vnanjih goricah: Frančiška Erbežnik, roj. Rakovec;
v Murski Soboti: Štefan Pintarič.

Čitateljem na področju Velikega Clevelanda priporočamo za novice iz Slovenije poslušanje slovenske radijske oddaje "Pesmi in melodije iz lepe Slovenije" na univerzitetni postaji WCSB 89.3 FM vsak dan od ponedeljka do četrtka ob 6. zvečer in ob nedeljah od 12. do 1. popoldne, ki jo vodita dr. Milan in ga. Barbara Pavlovčič.

Prijatel's Pharmacy
St. Clair Ave. & E. 68 St. 361-4112
IZDAJAMO TUDI ZDRAVILA ZA RAČUN POMOČI DRŽAVE OHIO
AID FOR AGED PRESCRIPTIONS

MALI OGLASI

Apartment for Rent
4 rooms and bath, E. 63rd St.
Call 361-8042
(M,F x)

For Rent
Downstairs, 6 Rooms. 74st and Donald Ave. Call Milt at 881-6816.
(171-174)

For Rent
5 room apartment,
16109 Waterloo Rd.
Apply in Person
(171-175)

Novi zidani ranči
V Willowicku nedaleč od Lake Shore Blvd. so v gradnji novi zidani ranči s 3 spalnicami, v celoti podkletni. Kličite za pojasnila
UPSON REALTY
UMLA
499 E. 260 St. 731-1070
Odprto od 9. do 9.
(174-176)

Hiša naprodaj
Enostanovanjska hiša z novim ogrevom, na novo preurejena, z 2 spalnicama, 1½ kopalnico, malo kletjo, zaprto verando spredaj in zadaj, dnevna soba s preprogami, kuhinja z ugrajenim štedilnikom in pečico.
1024 E. 69 St.
tel. 391-3113
Nikola Gornik
(178)

BUY NOW 2.5 acre improved site on Lorain Rd. (Rte 10) Commerial Strip. Net price 99K to PRINCIPALS. Write: G. A. Marget, P.O. Box 305, North Olmsted, OH 44070.
(171-180)

Help Wanted

Delo dobi
Mlad, močan moški dobi delo kot pomočnik v skladišču Ohio Furniture na 6321 St. Clair Avenue.
(177)

Help Wanted
Woman or Couple to take care of semi-invalid lady in St. Vitus area. Modern living quarters provided and salary. Robert A. Novak, 6013 Glass Ave. 391-3333.
(x)

Help Wanted
Light Assembly work. Some shop experience necessary. East 131 St. near freeway.—451-6666.
(168-175)

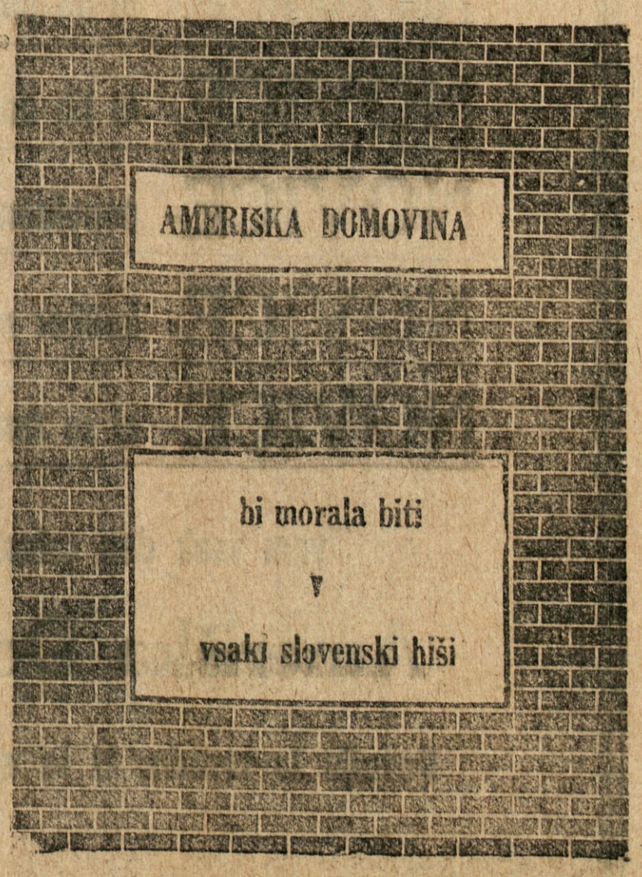

Dr. Ivan Pregelj:

MLADA BREDA

POVEST

Venomer je iskala ono čudežno, ono tajno in ni našla drugega ko temno tolažbo: "Čakaj."

Tako je bila obsojena Anica, da čaka in čaka skozi tri, štiri, pet tednov dan in noč, ono isto pot ponavljaje, od zibeli do okna in nazaj, ono isto pesem poslušaje:

"Ne preboli, ne preboli!"

*

Nekega večera pa ji je prekipela bolna duša v čudnem dejanju. Ves nepopisni strah noči in dni, vsa tema morilnega čakanja in poslušanja, zdvajanja in upanja je bruhnilo v žarki svetlobi iz nje. Nikoli ni bila ne prej ne slej tako močna in tako šibka. Nikoli ni bilo orožje njeno tako ostro, tako previdno držano kopje molitve in sukano s toliko duševno silo. In vendar — Anica je vztrepetala pod vtisom besedi, ki jih je bila pravkar rekla. V onem hipu je tudi vedela, da je bila njena volja boljša in močnejša od njene materinske ljubezni.

Mračilo se je, ko je planila od otroka dol v kuhinjo in od tam v zidanico. Tiho ječanje Jeričino je motilo molk, v katerega pogreznjen je slonel v kotu Luka.

Anica se je zgrudila k postelji, pokrila svoje obličje v odejo in govorila sebi in Bogu slišno:

"Jerica! Moj Jurče je bolan. Hudo sem ti storila, ko si zbolela. Strah za Jurčka me je prevzel. Prav grdo, neusmiljeno sem storila. Nisem ti stregla, nisem branila, ko so te prenesli ko kužno žival iz hiše. Zato mi je poslal Bog bolečino. Umrl bo! Jerica, veruj mi. Ne bom se hudovala nad Bogom. Če mora umreti vaju kdo, naj umrje moj Jurče. Naj umrje za greh materin!"

"To je blazno!" je pomislila Anica, še ko je govorila zadnje besede. In dvignila je obraz, bled in bolesten, in čakala, da poreče Jerica čudežno besedo. Pa Jerica ni rekla nič, ni niti vedela, da se odigrava grozovit boj v enem materinem srcu.

Pač pa je začutila Anica, da ji je nekdo s silo prijel roko in ji jo začel poljubljati.

"Kaj delate?" je planila Anica in gledala prestrašena ihtečemu v obraz.

"Pustite," je prosil ta, "pustite, zato ker ste ji tako dobri."

Anica je zaihtela. Po dolgem so ji privrele solze v obraz. Od srca gori se je premaknilo ono težko, dušeče.

"Luka," je govorila, "kako je to hudo!"

"Hudo!" je ponovil Luka in gledal s čudno nežnostjo in vdanostjo ženi v lice...

Pa bolesti še ni bilo konec. Najtežje je šele prihajalo. Otroku so se izpustile koze po životu in obrazu. Prav nad oko mu je sedla ena. Neizrečeno usmiljenje je napolnjevalo mater, videčo otrokovo spačeno lice.

"Saj je bolje zate, umri, umri!" je obupavala, begala po sobi, jemala otroka v naročje, nosila ga od zibelke do okna in nazaj. V naslednjem hipu je položila dete zopet v zibel, prevzeta od strahu, da se dete prehladi.

In nič ni hotelo biti bolje, vedno grozovita negotovost. Za hipom upanja ura obupa, od večera do jutra, od zore do mraka. Prišla je Marjanica. S silo je Anico spravila, da je užila skodelico mleka, zaspala za pol ure. Navadno se je tedaj zbudila Anica še bolj trudna in žalost se je polastila še huje. In če se je oglasil zvon na vasi, jo je zabolelo, ko da jo je sunil kdo z nožem.

In čim dalje je trajalo to stanje, tem brezupnejša je bila Anica. Skoraj z nestrpnostjo je čakala.

"Ona grda rana nad očesom! Vsaj ta naj izgine in potem naj umrje."

Tista koza nad očesom, tista grda, gnojna koza!

Marjanica je povlekla Anico nekega dne s seboj in dejala: "Bog že ve, kaj dela. Zdi se mi, da se mu gnoje!"

"Ali umrje?"

"In če bi," je odvrnila krčevito ljuta Marjanica. "Saj pojde v nebesa!"

Tedaj je Anica sprva strepetala. Toda samo za hip. Čudovita mirnost je govorila z njenega lica. Molče je odšla k otroku in vzela od njega slovo. Poljubila ga je na čelo, na ročici, kakor otrok je govorila:

"Sirotek, Bog te hoče imeti. Bog te hoče. Pojdi, sinko moj, pojdi, in mu povej, da mi je hudo, hudo!"

Vse, kar se je še nadalje godilo z njo, se ji je zdelo ko v sanjah. Skoraj ni vedela več, čemu je vse tako čudno z njo. Nekaka prostost je dihala okoli nje. Ni bilo strahu ne čakanja, komaj nekako neprijetno čustvo zapuščenosti se je je dotaknilo zdaj pa zdaj. In ko je prišel trenutek, da je dete utihnilo in odplulo v sinjo dalj, v večnost, je Anica odprla okno, pogledala čez dvorišče in s čudovito hladnokrvnostjo dejala sama sebi:

"Anica, sedaj si sama. Anica, ali pojdeš za možem in sinom, ali pa misliš ostati?"

"Na Peči bom umrla, Anica ne gre s Peči," si je odgovorila. "Da, Peč," je dejala Anica nato. In prvič v življenju se ji je zgodilo, da je z nekako ljubeznijo objel njen pogled to lepo posestvo od potoka doli pa sem gori do hiše in še daleč gori v hrib.

"Peč!" je ponovila zamišljena. V tisti uri je sklenila, da pojde k odvetniku in toži.

Kdo ve, ali je bila Anica sedaj še ona ljubeča Anica, ali pa se je v njej srce utrgalo in se oprijemalo one iste bežne slike o sreči ko Katri? Morda je čutila nezavestno, da sega zvestoba do oseb, ki smo jim jo prisegli, prek njihovega groba in da velja tudi za zemeljsko ostalino njihovo, prav tako, kakor so sveti vzori in prava dedov hvaležnim potomcem.

"Da," je ponovila Anica, "hočem ostati zvesta, zvesta Peči!" — Nekaj dni zatem je povedala Katri, da misli vložiti tožbo in ugotoviti sodnijsko, da je Peč njena last.

Katra se ji je zasmejala.

Da bo z dokazi dognala, je odvrnila Anica.

Naj le! je odvrnila Katra. Še nikdar si ni bila tako v svesti zmage, saj je bila Jurijeva oporoka že zadeva, katero so bili pri sodišču že davno uredili, kakor je mislila Katra.

Vendar pa je Katra skoraj s pomilovanjem pogledala na Anico, češ da li ni znorela.

Sicer je Anica vse bodoče dni stregla Jerici. In Jerica je okrevala...

*

Proti mraku je bila odšla. Pohitela je na pokopališče in okrasila možev in sinov grob in v rosni, že zdatni temi se je vračala na Peč. Zamišljena ni opazila ne prej ne zdaj, da jo nekdo skrbno zalezuje, kakor ni niti slutila, da ni ene poti ne napravi, da je ne bi spremljal — Tomaž. Preveč je bila zgubljena sama vase, da bi bila to opazila.

Tedaj pa je začutila, prav ko je zavila čez brv in stala pred skladovnico deska, da ji je nekdo položil roko na ramo. Stresla se je od nenavadnega in nepričakovanega napada, odskočila in se ozrla.

Toda v tistem hipu je čutila, da so jo objele čez pas silne roke. Anica je kriknila, ali oni, ki jo je držal, ji je položil roko na ustnice. Prestrašena se je skušala Anica izviti.

V temi ni mogla razbrati napadalčevega lica, ali kakor blisk ji je šinilo skozi glavo in je viknila:

"Tomaž, izpusti!"

"Ti!" je slišala sedaj Tomažev glas, "ali me poznaš? Anica! Nič strahu, Anica, samo reci, da boš moja žena!"

"Nikoli!" je dejala in venomer praskala in odrivala njegove roke, s katerimi jo je držal objeto. Vonj žganja je zaudarjal iz moža. Jecal je:

"Boš, boš! Moraš biti. Katre se nič ne boj! Katra bo obračunala z menoj! Vem za njo zdravila, ne boj se!"

"Izpusti!"

"Moja žena boš!"

"Pomagajte, pomagajte!"

(Dalje prihodnjič)

—o—

Darujmo za Rožmanovo zavetišče v Argentini!

V blag spomin

OB 11. OBLETNICI
ODKAR JE UMRL NAŠ
LJUBLJENI SOPROG IN OČE

ANTON BOSTJANČIČ

ki nas je za vedno zapustil dne 21. novembra 1966.

V božjem miru zdaj počivaj,
dragi nepozabni nam,
v nebesih rajsko srečo uživaj
do svidenja na vekomaj.

Mi v srcih nosimo ljubeče
spomin na čase skupne sreče,
dokler se spet ne snidemo.

Žalujoči:
soproga MARY, roj. STREKAL
sin ANTHONY, snaha MITZI
in OSTALO SORODSTVO.

Cleveland, O. 21. novembra 1977.

HELP WANTED MALE OR FEMALE

Sell newspaper advertising

West Side Cleveland - Heights Area - Eastern Suburbs

EXCELLENT COMMISSION

431-0628 Ask for Frank or Madeline

Oglašujte v naših malih oglasih

- ČE PRODAJATE ali kupujete rabljeno pohištvo,
- ČE IŠČETE ali oddajate stanovanje,
- ČE POTREBUJETE delovno moč,
- ČE IŠČETE zaposlitev,
- ČE PRODAJATE ali kupujete nepremičnine —

dajte mali oglas v

AMERIŠKO DOMOVINO!

Pokličite HE 1-0628.

Order Your Christmas Ad in American Home Now!

Wish all your friends a Merry Christmas and a Happy New Year with a Greetings Ad in the American Home.

The ads will be published from Dec. 1 until Christmas in our many holiday issues.

Just fill in the coupon below giving the amount of ad you wish to order: $5, $10 or $20. ($20 ad includes a Christmas picture.) ($5.00 extra if you want to use your own words in the greetings ad).

Send the filled in coupon to Christmas Ad Dept., American Home Publishing, 6117 St. Clair Ave., Cleveland, OH 44103. OR you can order by phone, call 431-0628.

Ad No. 1 — $5.00

MERRY CHRISTMAS

AND

HAPPY NEW YEAR

YOUR NAME AND ADDRESS

* * *

Ad No. 2 — $10.00

MERRY CHRISTMAS

AND

HAPPY NEW YEAR

YOUR NAME AND ADDRESS

* * *

Ad No. 3 — $20.00

MERRY CHRISTMAS

AND

HAPPY NEW YEAR

YOUR NAME

And Address

I wish to order the $——— ad ($5 - $10 - $20 ad)

Name .....

Address .....

City ..... State ..... Zip .....

Send to Christmas Ad Dept. American Home Publishing, 6117 St. Clair Ave., Cleveland, OH 44103

LET YOUR LIFE INSURANCE WORK FOR YOU

American Mutual has a new concept which combines your life insurance with an exciting new benefit program. This program includes low interest certificate loans, low interest mortgage loans, scholarships, social activities, and recreational facilities provided by one of the largest Slovenian Fraternal Associations in Ohio. For further information, just complete and mail the below coupon.

To: American Mutual Life Assoc.
6401 St. Clair Ave.
Cleveland, Ohio 44103

My date of birth is .....

Name .....

Street .....

City ..... State ..... Zip .....

BISHOP BARAGA ASSOCIATION

Cleveland Chapter

We offer these memberships in the

BISHOP BARAGA ASSOCIATION

Annual	$5.00
Sustaining	$10.00
Life (individual or family)	$50.00
Life (institutional)	$100.00

By enrolling now, you can help us in our work to raise this humble Missionary Bishop from Slovenia to the highest honor that can be bestowed by the Church.

Enclosed is $.....

for my ..... membership.

Name .....

Street .....

City ..... State ..... Zip .....

Donations under $5.00 will be appreciated and acknowledged, but will not entitle the donor to the "Baraga Bulletin," published quarterly. Printing and mailing costs allow for mailings to ordinary, sustaining, and life members only.

Donations payable to Rev. Victor N. Tome, Vice Postulator, 15519 Holmes Ave., Cleveland, Ohio 44110.

NOVICE- z vsega sveta

NOVICE- ki jih pohrebujete

NOVICE- ki jih dobite še sveže

NOVICE- popolnoma nepristranske

NOVICE- kolikor mogoče originalne

NOVICE- ki so zanimive

vam vsak dan prinaša v hišo

Ameriška Domovina

Povejte to sosedu, ki še ni naročen nanjo